

บทที่ 10

การเงินและปริมาณเงิน และนโยบายการเงิน

เงิน หมายถึงสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับ

วิวัฒนาการของการแลกเปลี่ยน

1. Barter System

2. Commodity System

3. Money System/ Credit System

ประเภทของเงิน

1. เงินมาตรฐาน หมายถึงเงินที่มีมูลค่าเต็มตัว
2. เงินเครดิต เป็นเงินที่มีมูลค่าไม่เต็มตัว (Token Money) เช่น โลหะที่มีมูลค่าเท่ากับ 10 บาท แต่เนื้อโลหะนั้นมีต้นทุนไม่ถึง 10 บาท

หน้าที่ของเงิน

- ▶ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium of Exchange)
- ▶ เป็นมาตรฐานในการวัดค่า (Standard of Value)
- ▶ เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ภายหน้า (Standard of Deferred Payment)
- ▶ เป็นเครื่องเก็บรักษามูลค่า (Store of Value)

ลักษณะของเงินที่ดี

1. เป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมยอมรับ (Concede)
2. มีความสะดวกสบายที่จะนำไปยังที่ต่าง ๆ (Probed)
3. เป็นสิ่งที่หายาก (Scarcity)
4. มีความคงทนถาวร (Durability)
5. มีความเป็นเสถียรภาพมีค่าคงที่ (Stability of Value)
6. เป็นสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneity)
7. มีลักษณะเฉพาะจำได้ง่าย (Reconcilability)
8. แบ่งออกเป็นหน่วยย่อยได้ (Divisibility)

เงินที่ใช้หมุนเวียนในประเทศไทย

1. เหรียญกษาปณ์(Coins)
2. ธนบัตร(Bank Note)
3. เงินฝากเพื่อเรียก(Demand Deposit)หรือเงินฝากกระแสรายวัน(Current Deposit)

ปริมาณเงิน (Money Supply)

ปริมาณเงิน (Money Supply) หรืออุปทานเงิน (Supply Money)

คือปริมาณเงินสดและเครดิตที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจขณะใดขณะหนึ่ง โดยแบ่งได้ 3 ประเภทคือ

1. ปริมาณเงินตามความหมายแคบ (M_1)
2. ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง (M_2)
3. ปริมาณเงินตามความหมายกว้างมาก (M_3)

1. ปริมาณเงินตามความหมายแคบ (M_1) หมายถึงธนบัตร เหรียญกษาปณ์ที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจและเงินฝากเพื่อเรียกเป็นปริมาณเงินที่มีสภาพคล่องสูง
2. ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง (M_2) หมายถึง ปริมาณเงินตามความหมายแคบ (M_1) และเงินสดสภาพคล่องกึ่งเงินสด(Quasi Money) ได้แก่เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ ซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้
3. ปริมาณเงินตามความหมายกว้างมาก (M_3) หมายถึง ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง (M_2) รวมกับตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุนที่ถือโดยภาคเอกชน

ทฤษฎีความต้องการถือเงิน

แนวคิดของสำนักคลาสสิก: โดย David Ricardo

$$MV = PQ$$

$$M = \text{ปริมาณเงินทั้งหมด}$$

$$V = \text{อัตราการหมุนเวียนของเงิน}$$

$$P = \text{ระดับราคาสินค้า}$$

$$Q = \text{จำนวนสินค้าและบริการทั้งหมด}$$

ตัวอย่าง กำหนดให้ปริมาณเงิน (M) = 100 ล้านบาท
อัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) = 2 และจำนวนสินค้า
และบริการ(Q) = 50 ล้านบาท เมื่อปริมาณเงินเพิ่มเป็น 2
เท่า ระดับราคาสินค้าจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร

วิธีทำ

$$MV = PQ$$
$$P = \frac{MV}{Q}$$
$$P = \frac{100 \times 2}{50} = 4$$

วิธีทำ ถ้า $M = 200$

$$P = \frac{MV}{Q}$$
$$P = \frac{200 \times 2}{50} = 8$$

คุณภาพในตลาดเงิน

คุณภาพ คือ จุดที่อุปสงค์ต่อการถือเงินมีค่าเท่ากับอุปทานของเงิน

1.อุปสงค์ต่อการถือเงิน (Demand for Money) คือ ปริมาณเงินทั้งสิ้นที่ระบบเศรษฐกิจต้องการถือไว้ในขณะใดขณะหนึ่ง

1.1 เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

1.2 เพื่อเหตุฉุกเฉิน

1.3 เพื่อการลงทุน(เก็บกำไรซึ่งขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย)

1.1 เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

$$MD1 = kY$$

MD1 = ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

k = สัดส่วนของการถือเงิน

Y = รายได้

1.2 เพื่อเหตุฉุกเฉิน

$$MD2 = kY$$

MD2 = ความต้องการถือเงินเพื่อเหตุฉุกเฉิน

k = สัดส่วนของการถือเงิน

Y = รายได้

1.3 เพื่อการลงทุน(เก็งกำไรซึ่งขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย)

เป็นความต้องการถือเงินเพื่อเสียดังกล่าว โดยการซื้อขายหลักทรัพย์ จะมากหรือน้อยขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย โดยมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยสูง ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรต่ำ
อัตราดอกเบี้ยต่ำ ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรสูง

$$\text{สูตร ราคาหลักทรัพย์} = \frac{\text{ผลตอบแทนจากหลักทรัพย์}}{\text{อัตราดอกเบี้ย}}$$

ตัวอย่าง นาย ก ซื้อพันธบัตรมูลค่าที่ตราไว้ 100 บาท ทุกสิ้นปีได้รับผลตอบแทน 10 บาท ราคาหลักทรัพย์จะเป็นอย่างไร ถ้าอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 กับร้อยละ 12.5

วิธีทำ กรณีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8

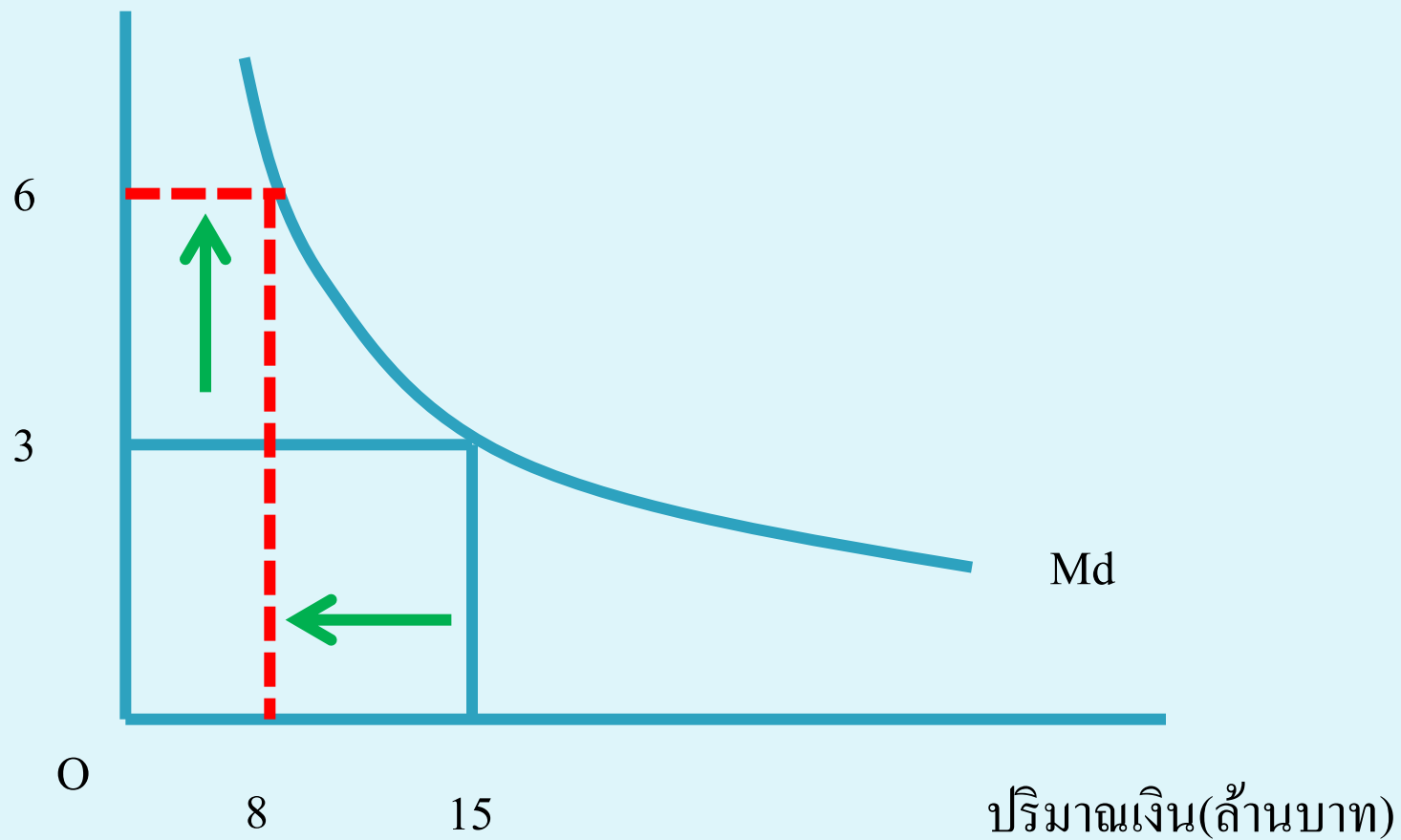
$$\text{ราคาหลักทรัพย์} = \frac{10}{.08} = 125$$

กรณีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.5

$$\text{ราคาหลักทรัพย์} = \frac{10}{.125} = 80$$

สรุป ถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลง ราคาพันธบัตรสูงขึ้น
อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ราคาพันธบัตรลดลง

อัตราดอกเบี้ย (r)

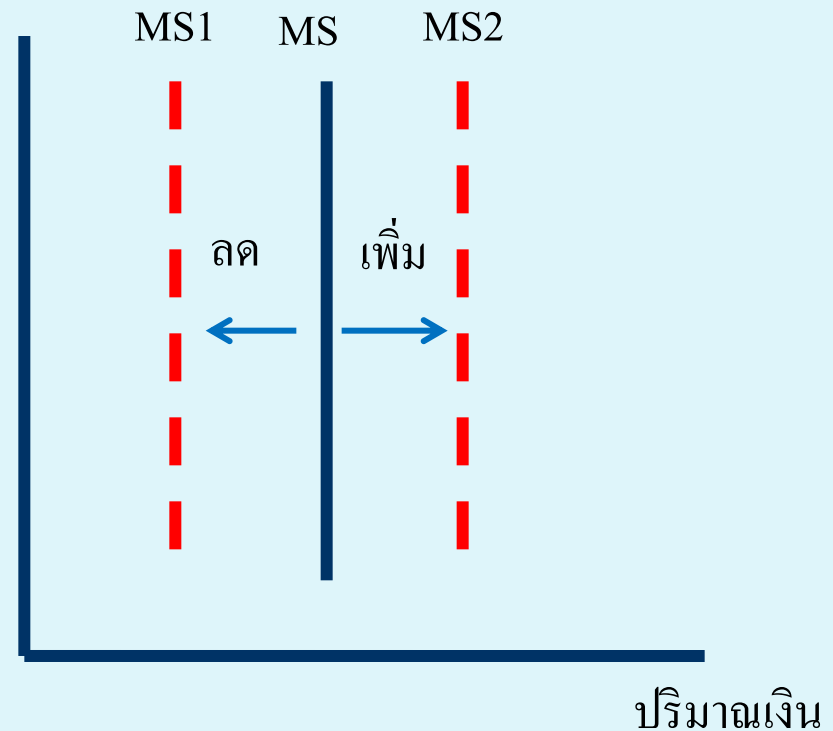
ดุลยภาพในตลาดเงิน

2. อุปทานของเงิน

(Money Supply)

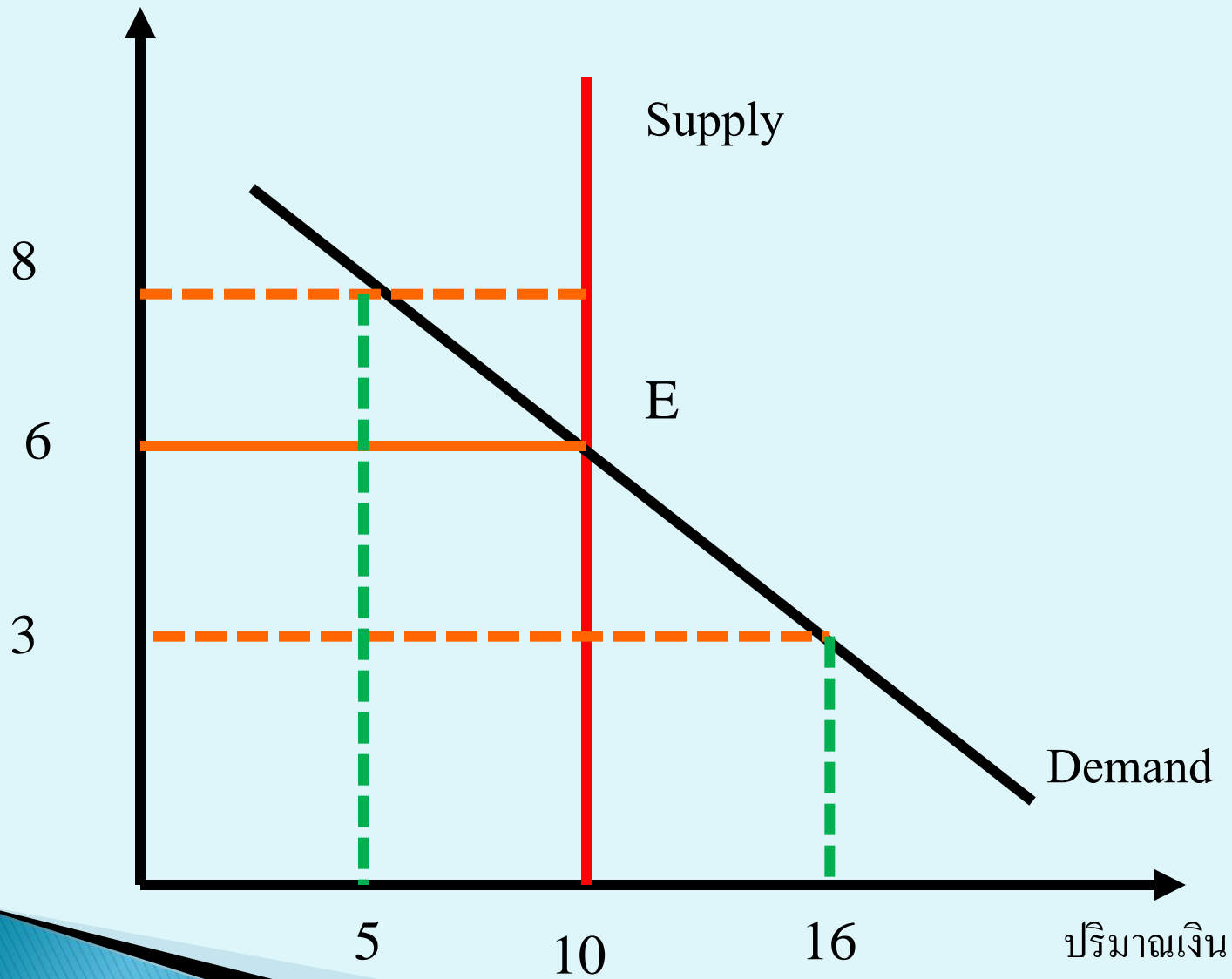
คือปริมาณเงินตามนิยาม มักใช้ M2 ไม่ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย แต่ขึ้นกับนโยบายการเงิน ดังนั้นเส้นอุปทานของปริมาณเงินจึงเป็นเส้นตรงขนานกับแกนตั้ง

อัตราดอกเบี้ย

ราคา / อัตราดอกเบี้ย

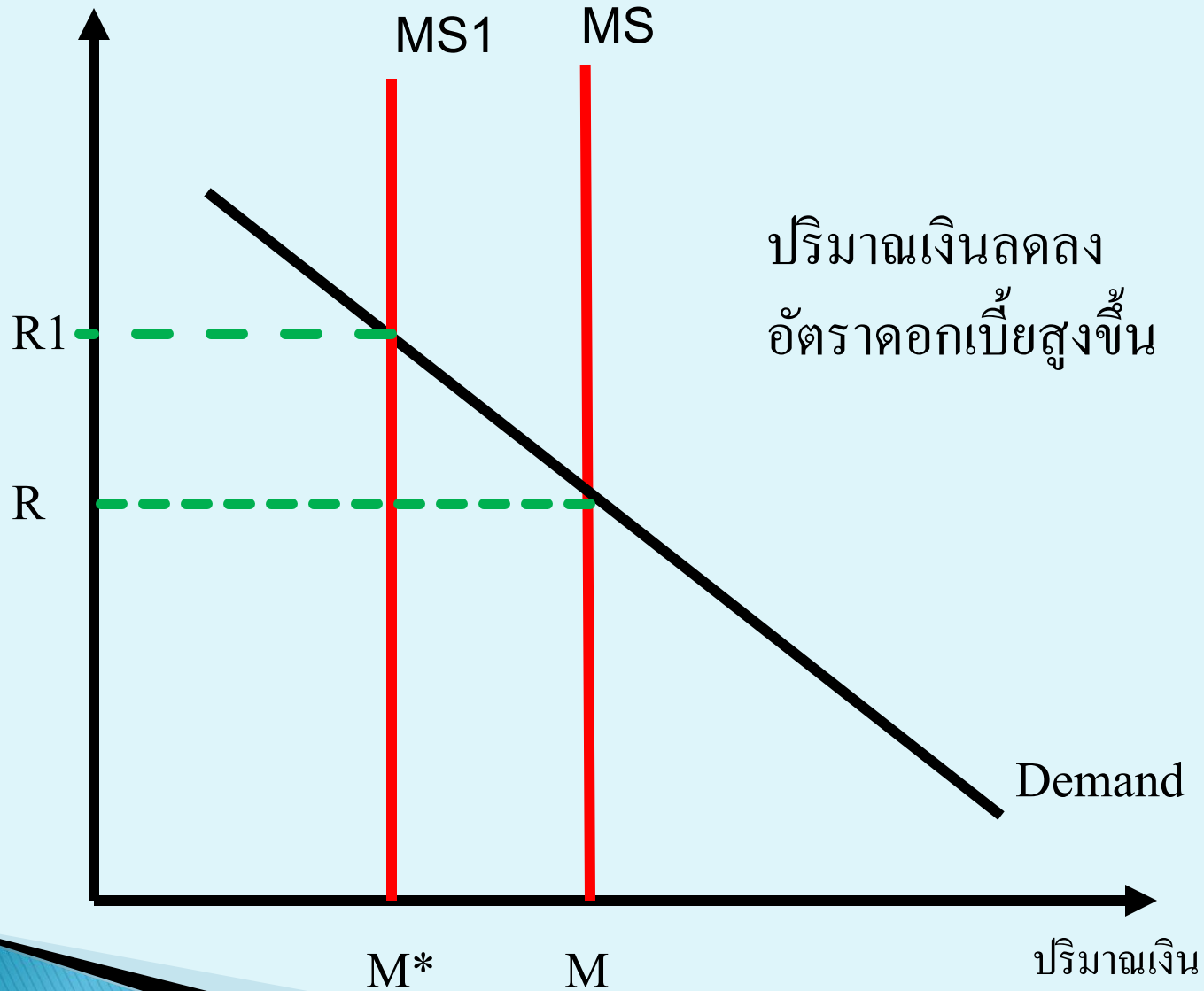
Demand and Supply of Money

การเปลี่ยนแปลงคุณภาพของเงิน

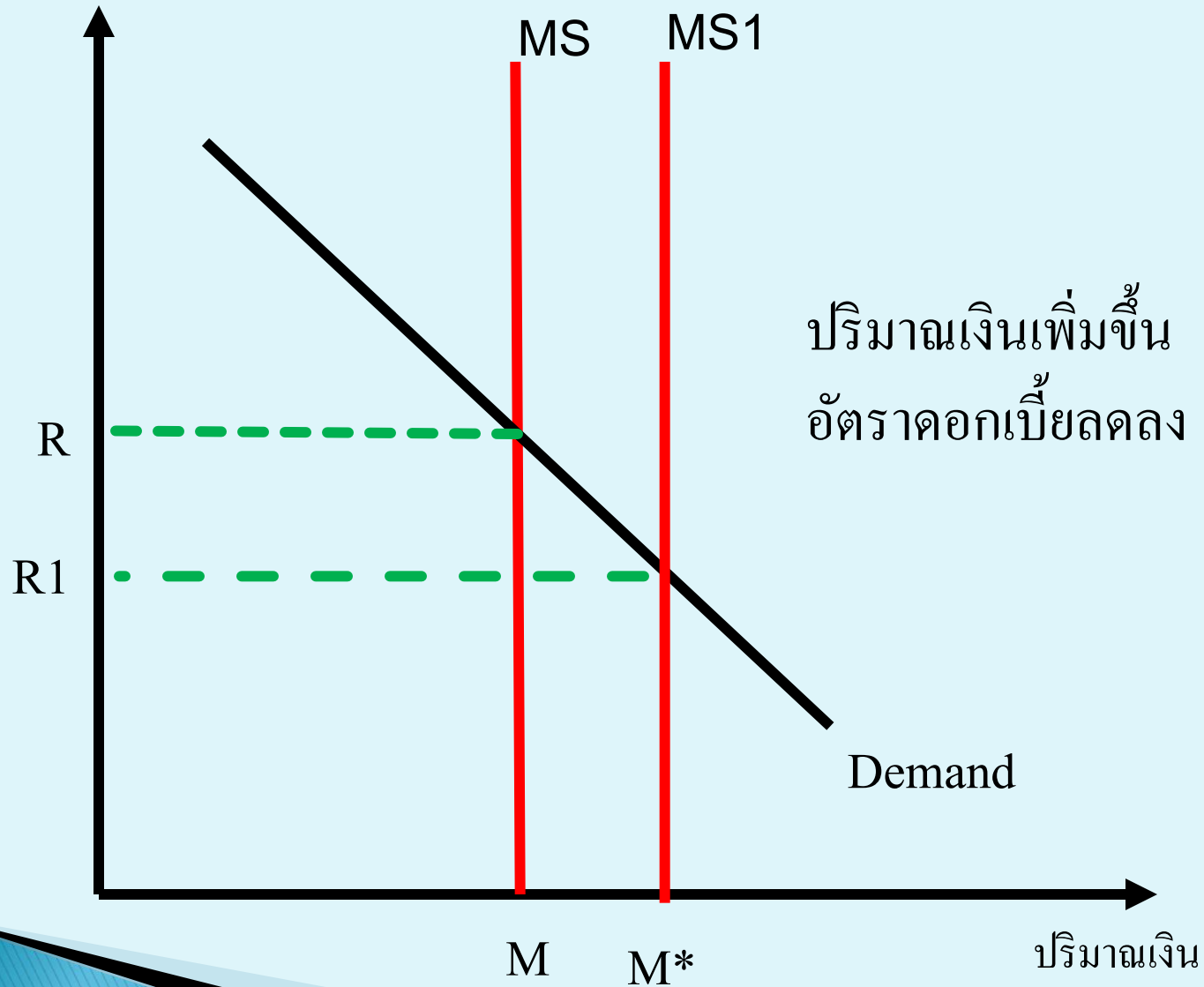
Change in Supply of Money

ราคา / อัตราดอกเบี้ย

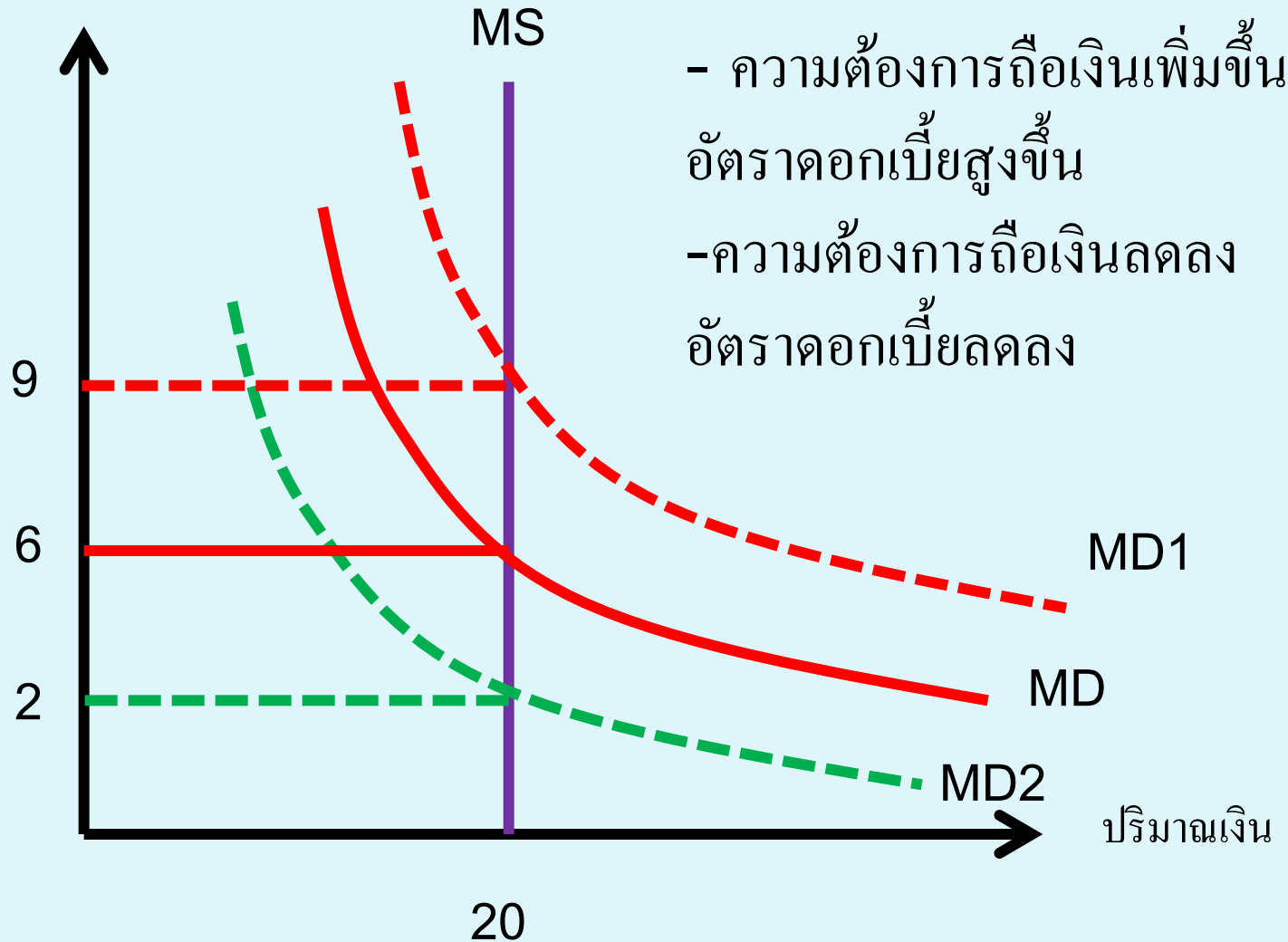
Change in Supply of Money

ราคา / อัตราดอกเบี้ย

Change in Demand of Money

ราคา / อัตราดอกเบี้ย

ตลาดเงิน (Money Market หรือ Finance Market)

คือ ตลาดที่มีการระดมเงินออม การกู้ยืมเงิน และการซื้อขายหลักทรัพย์ทางการเงินมีระยะเวลาในการกู้ยืมไม่เกิน 1 ปี ประกอบด้วย

1. การเบิกเงินเกินบัญชี
2. การกู้ยืมระยะสั้นระหว่างสถาบันการเงิน
3. การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดซื้อคืน (Repurchase Market)
4. การซื้อขายตั๋วเงินคลัง

ตลาดเงิน (Money Market หรือ Finance Market)

ประเภทของตลาดเงิน

1

ตลาดเงินในระบบ

2

ตลาดเงินนอกระบบ

ตลาดทุน (Capital Market)

หรือตลาดหุ้น (Stock Market) คือตลาดที่มีการออม และกู้ยืมมีระยะเวลาในการกู้ยืมเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป เช่น หุ้นกู้ ตั๋วสัญญาใช้เงินระยะยาว พันธบัตรของรัฐบาล หลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่กำหนดอายุได้ถอน

สถาบันการเงิน

1. ธนาคารกลาง
2. ธนาคารพาณิชย์
3. ธนาคารที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ
4. ประเภทที่ไม่ใช่ธนาคาร
5. บริษัทบริการสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.)

1. ธนาคารกลาง

ธนาคารกลาง หมายถึงสถาบันการเงินที่มีหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ ควบคุมปริมาณเงินและเครดิต กำกับและดูแลสถาบันการเงินต่างๆ ในประเทศให้สอดคล้องกับความเจริญทางเศรษฐกิจ และดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

หน้าที่ธนาคารกลาง

สถาบันการเงินที่มีหน้าที่ดูแลปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ

1. รักษาเสถียรภาพทางการเงิน
2. กำกับดูแลสถาบันการเงินในระบบเศรษฐกิจ
3. บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ
4. การจัดพิมพ์และออกใช้ธนบัตร

เครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

1. การควบคุมปริมาณเงิน

1.1 การซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาล

1.2 การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเสดสำรองตามกฎหมาย

1.3 การเปลี่ยนแปลงอัตราซื้อลด

1.4 การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย

2. การควบคุมคุณภาพ คือการควบคุมการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน เช่น การกำหนดระยะผ่อนชำระ หรืออัตราดอกเบี้ย และอาจมีการร้องขออย่างกันเอง (Gentleman's Agreement) หรือชี้ชวนทางศีลธรรม (Moral suasion)

นโยบายการเงิน (Monetary Policy)

นโยบายการเงิน คือ การดูแลปริมาณเงินและสินเชื่อ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ เช่น การรักษาเสถียรภาพของราคา ส่งเสริมการจ้างงาน การรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม โดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. นโยบายการเงินแบบเข้มงวด (ทำให้ปริมาณเงินลดลง)
2. นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็น (ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น)

สรุปการดำเนินนโยบายการเงินและผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ

	นโยบายการเงินแบบขยายตัว	นโยบายการเงินแบบหดตัว
ปัญหาเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจตกต่ำ - มีการว่างงานสูง - รายได้ประชาชนชาติลดลง 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดภาวะเงินเฟ้อ - ค่าของเงินลดลง
เครื่องมือ	<ul style="list-style-type: none"> - ซื้อคืนพันธบัตร - ลดอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย - ลดดอกเบี้ยมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขายพันธบัตร - เพิ่มอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย - เพิ่มดอกเบี้ยมาตรฐาน
ปริมาณเงิน(S)	เพิ่มขึ้น	ลดลง
อัตราดอกเบี้ย	ลดลง	เพิ่มขึ้น
การลงทุน	เพิ่มขึ้น	ลดลง
อุปสงค์รวม	เพิ่มขึ้น	ลดลง
ผลกระทบสุดท้าย	GDP สูงขึ้น การจ้างงานเพิ่มขึ้น	GDP ลดลง ราคาลดลง เงินเฟ้อลดลง

2.ธนาคารพาณิชย์

เป็นหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงิน และต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นเวลาที่กำหนด และใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่ง หรือหลายทาง

อัตราดอกเบี้ย MLR (Minimum lending rate)

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีในการกู้ยืมเงินระยะยาว เช่น การกู้ยืมเพื่อใช้ในการลงทุนสินทรัพย์ถาวรของธุรกิจ

อัตราดอกเบี้ย MOR (Minimum overdraft rate)

อัตราดอกเบี้ยประเภทเบิกเกินบัญชีที่
ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี
ในการกู้ยืมระยะสั้น เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน
ในการดำเนินธุรกิจ

อัตราดอกเบี้ย MRR (Minimum Retail rate)

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารเรียกเก็บ
จากลูกค้ารายย่อยขั้นต่ำ เพื่อใช้เป็นสินเชื่อใน
การบริโภค หรือสินเชื่อวงเงินบัตรเครดิต